

Lang geleden in Japan

Mijn weg naar kintsugi

Ik was twaalf jaar oud en logeerde lange tijd bij mijn grootouders in Chigasaki, een kustplaatsje 60 kilometer ten zuiden van Tokio. Ik was daar een halfjaar achtereen en deed in die tijd wat een twaalfjarige doet in Japan: ik ging 's ochtends naar school. Ik vond het Japanse onderwijs niet bepaald gemakkelijk en moest erg wennen aan het eten in de schoolkantine. Maar het positieve was dat ik de hele verdere dag kon doen wat ik wilde.

Ik herinner me nog dat ik veel tijd doorbracht in de tuin, waarin de bonsaiverzameling van mijn opa stond. Hij had me laten zien hoe je die moet begieten en dat werd al gauw mijn favoriete bezigheid na school. Mijn opa koesterde de miniatuurboompjes als een kostbare schat en ik was er trots op dat ik ze water mocht geven. Verder speelde ik in mijn vrije tijd met onze hond Bunbun, fietste naar het strand, at het Japanse rijstgebak *osembe* en haalde kattenkwaad uit

met de jongens uit de buurt. Kortom, ik had een heerlijke tijd in het land van mijn grootouders. Maar toen gebeurde het. Toen ik in hun huis aan het spelen was, stootte ik per ongeluk een vaas om waarvan ik wist dat mijn oma er heel erg aan gehecht was. Het was een kleine, sierlijke vaas van rakukeramiek. Toen ik de scherven op de grond zag liggen kon ik het niet geloven. Wat heb ik gedaan?! O nee, uitgerend die vaas! schoot me door het hoofd.

Maar er was niets meer aan te doen. De vaas was en bleef kapot. En ik had hem kapotgemaakt. Ik vocht tegen mijn tranen.

Toen het gebeurde was ik alleen thuis. Ik keek naar de scherven op de grond en voelde me afschuwelijk. Ik besefte direct dat ik iets ergs had gedaan. Mijn oma zou heel bedroefd zijn als ze haar geliefde vaas in stukken zag liggen. Ik raapte de scherven op en voelde me schuldiger dan ik me maar zelden in mijn leven heb gevoeld.

Ik ging ermee naar mijn opa, die net in de tuin bezig was met zijn bonsaiboompjes. 'Opa, kijk wat ik heb gedaan,' zei ik en ik liet hem met tranen in mijn ogen de scherven zien. Ik wist zeker dat hij nu vreselijk kwaad zou worden. Maar dat werd hij helemaal niet. Hij zei heel kalm tegen me: 'Maak je geen zorgen, zo erg is het niet. We zullen de vaas samen repareren.'

En dat deden we. In de kleine werkplaats achter het huis. Stap voor stap. We repareerden de vaas dagen-, zelfs wekenlang met een bijzondere reparietechniek: kintsugi. Wat daar zo bijzonder aan was kon je na afloop zien: de vaas was niet alleen zoveel mogelijk als voorheen, maar we hadden de breuklijnen verguld.

Ik was enorm opgelucht.

Kintsugi, die oude Japanse kunst van het repareren van vazen en schalen, kruiken en ander vaatwerk, had me gered.

Toen ik de gerepareerde vaas met een welgemeende verontschuldiging aan mijn oma overhandigde, was ze blij. Ze was sowieso niet erg bedroefd geweest om het ongelukje. Ze zei dat haar lievelingsstuk nu nog meer karakter had dan eerst. Bovendien zou de vaas haar nu altijd aan mij herinneren als ik weer in Duitsland was.

Dat was mijn eerste kennismaking met kintsugi. Zeggen dat ik erdoor gefascineerd was is te zwak uitgedrukt: het werd een passie voor me! Kintsugi liet me niet meer los. Later, toen ik ouder was, liet ik mijn opa voordoen hoe die reparatiemethode precies in haar werk gaat, opdat ik die ook zelf kon toepassen. Sindsdien heb ik vaak met kintsugi gewerkt en er kapot vaatwerk mee gerepareerd

van mezelf, mijn familie, vrienden en bekenden.

Daarbij is me één ding opgevallen: kintsugi is niet alleen een techniek om kapotte dingen te repareren, je kunt ook jezelf ermee helen. Want de afzonderlijke stappen zijn een perfecte leidraad om met crises om te gaan, ervan te leren en er gerijpt uit te komen.

Toen het niet goed met me ging en ik het gevoel had dat ik als het ware in scherven lag, paste ik simpelweg de stappen van kintsugi toe op mezelf en mijn leven. En ik zag meteen dat het helpt. Het werkt. Op deze manier is kintsugi een steun voor me in de kleine en grote crises die nu eenmaal bij het leven horen.

In dit boek wil ik de kennis die de oeroude Japanse reparerkunst ons schenkt graag aan je doorgeven. Omdat ik zowel Japanse als Europese wortels heb, ben ik daar wellicht heel geschikt voor. Ik hoop dat kintsugi jou evenzeer als mij helpt een goed, gelukkig leven te leiden. Dat jij ook mag ervaren dat scherven geluk brengen.

KINTSUGI - OVER HET GELUK IN SCHERVEN TE LIGGEN

lets kostbaars breekt, wordt gerepareerd
en is daarna nog mooier dan eerst.
Waaruit bestaan de afzonderlijke stappen
van de aloude kintsugi-kunst? En hoe kan
wat daarbij gebeurt met vazen of thee-
kopjes ook van belang zijn voor onszelf?

Wat is kintsugi precies?

*Eerst gaat er iets kapot: vaatwerk...
of iets in ons leven*

Kintsugi is een eeuwenoude, traditionele Japanse vorm van kunstnijverheid, waarmee gebroken keramiek of porselein wordt gerepareerd. *Kin* betekent 'goud' en *sugi* 'verbinden', dus kintsugi kun je vertalen als 'goudverbinding'. Deze naam zegt al dat goud een belangrijke rol speelt bij de reparatie. Het hele proces bestaat uit diverse stappen, neemt vrij veel tijd in beslag en eist veel geduld, precisie, nauwgezetheid en concentratie.

Laten we aan de hand van een voorbeeld eens kijken hoe kintsugi in zijn werk gaat. Neem meneer Takeshi.

Kintsugi begint er altijd mee dat er iets kapotgaat. In dit geval is het het theekopje van meneer Takeshi, een bijzonder mooi exemplaar waaruit hij elke dag zijn groene thee drinkt. Maar dan gaat het mis: als hij even niet oplet, glipt het kopje hem bij het afwassen uit zijn vingers. Hij schrikt erg, maar het is al te laat: het kopje is gebroken en ligt in scherven op de keukenvloer.

DE EERSTE STAP: BREKEN

Omdat meneer Takeshi erg aan zijn theekopje gehecht is, komt het niet eens bij hem op de scherven gewoon in de vuilnisbak te gooien. Als Japanner weet hij dat kintsugi bestaat en dat het kopje absoluut niet verloren is. Hij heeft op de televisie gezien dat kintsugi op dat moment zelfs helemaal een trend is geworden. Veel mensen hebben kintsugi ontdekt als hobby en repareren en verfraaien kapotte dingen zelf met deze oude techniek. Er zijn intussen kintsugipakketten te koop waarin alles zit wat voor reparaties nodig is. Zo kunnen ook leken zich eraan wagen. Maar omdat meneer Takeshi zelf denkt dat hij twee linkerhanden heeft, besluit hij op zeker te spelen en het op de traditionele manier te doen: hij verzamelt de scherven en brengt ze naar de dichtstbijzijnde kintsugimeester, meneer Musashi, wiens familie al generaties lang een kintsugiwerkplaats heeft. Hier is het kopje in goede handen, denkt meneer Takeshi.

DE TWEEDE STAP: LIJMEN

Meester Musashi is blij met de nieuwe opdracht. Die is precies iets voor hem, want hij repareert het liefst kapotte stukken die voor zijn klanten veel emotionele waarde hebben. Zoals het favoriete theekopje van meneer Takeshi.